

Over everzwijnen, bierbommen en Gallische soep

“En wat vond jenu het tofste dat je gezien hebt?”, vroeg ik aan Jules, mijn vijfjarig zoontje, die zichtbaar van zijn drankje genoot in de cafetaria van het Gallo-Romeins Museum waar je tot 16 september geen reuzebanket met everzwijnen, maar wel een spaghetti-Asterix, Obelix bierbommen of een bord Gallische soep kan eten.

“Dat van die doodskoppen vond ik wel goed en dat je moest raden wat er onder het zand verstopt was en dat je dan door dat gaatje moest kijken om te zien of je gelijk had. Eigenlijk vond ik alles wel tof”. En hij wil nog wel een keertje teruggaan. Op de vraag wat hij echt niet leuk vond, antwoordde hij met een ernstig gezicht: “Ze zouden wat meer plaats moeten maken en ik moest soms zo lang wachten voor ik iets kon zien en doen en het was er zo warm!” Tot zover de directe weergave van een objectieve vijfjarige bezoeker waar een grond van waarheid in schuilt. Want de onder het zand verscholen voorwerpen in de eerste ruimte staan zo dicht tegen de muur gestald dat het een gedrum is om iets te kunnen zien en de kinderen zijn zo enthousiast dat je ze er niet voorbij kan loodsen. Op een schuin afgezaagde boomstam moet je twee afbeeldingen kiezen die bij elkaar horen en zo leer je meer over de Galliërs en de Romeinen. Weer een knappe interactie voor de jonge bezoeker, maar je moet er voor aanschuiven.

In het Gallische dorp staat een muzikale boom centraal. Om het instrument, dat je door middel van een druktoets kiest, te kunnen beluisteren, moet je wel met je oor tegen de boom staan. Dit is geen probleem ware het niet dat de wortels van de boom zo ver reiken dat kinderen die het bordje “niet op klimmen” respecteren, niet dicht genoeg kunnen komen. Rond de boom staan woningen waarin o.a. juwelen worden tentoongesteld. Wil je echter weten welke naam bij welk juweel hoort, moet je tellen want enkel de juwelen zijn genummerd. Wellicht berust dit op een vergetelheid want de namen van de voorwerpen bij Hoefnix zijn wel genummerd. In de tenten in Het Kamp, waar Caesar je persoonlijk welkom heet, krijgen we weer met dit probleem te maken. Je kan er Galliërs en Romeinen ten aanval laten trekken, maar enkel de Galliërs zullen reageren want het mechanisme van de Romeinen werkte op dat moment niet.

Je maakt er kennis met het soldatenleven aan de hand van een interactief programma op de computer, als je er tenminste voor wil aanschuiven. Maar ga je hieraan voorbij dan vind je dezelfde computer nog eens terug aan de feestdis die, zoals het goede Galliërs past, op het einde van het verhaal voor je gedekt staat met strips van Asterix en catalogen van het Rijksmuseum van Oudheden. Je kan je alsnog tegoed doen aan een banket van informatie onder het toezicht van een everzwijn en haar twee jongen. Rond de tafel zijn ook negen Europese landen vertegenwoordigd met korte, soms grappige anekdotes, zoals bv. bij Engeland: “De Britten staken elke dag om vier uur hun strijd tegen de Romeinen voor een kopje warm water met een wolkje melk.”

’s Zondags om 14u 30 neemt een gids je op een boeiende manier mee in de wereld van Galliërs en Romeinen. Kinderen worden even zelf Galliër of Romein en kunnen letters winnen waarmee ze op het einde een zo lang mogelijk wachtwoord moeten vormen.

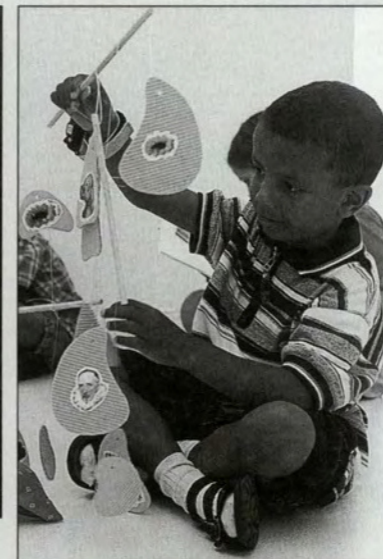
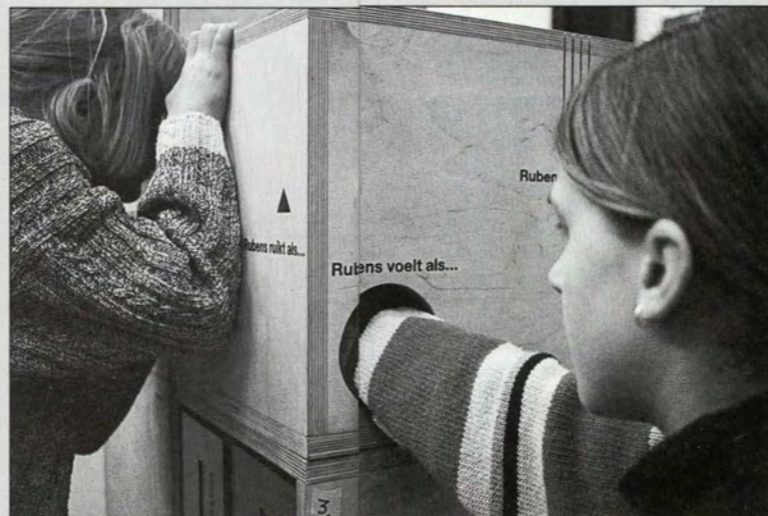
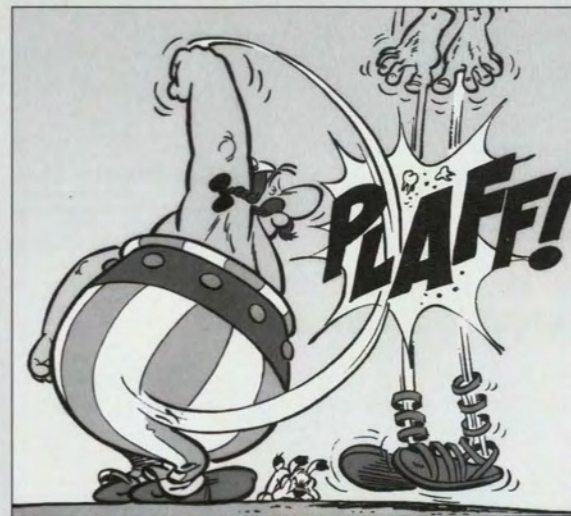
Op een paar praktische schoonheidsfoutjes na is deze tentoonstelling waar kinderen worden ondergedompeld in de wereld van Asterix en Obelix, zeker de moeite waard om te bezoeken.
LEA VAN DE WIJNGAERT

Praktische informatie

nog tot 16 september 2001
Provinciaal Gallo-Romeins Museum
Kielstraat 15
3700 Tongeren
Tel: 012/23.39.14
Fax: 012/39.10.50
E-mail: pmathei@limburg.be
Website: www.limburg.be/gallo
Open op maandag van 12 tot 17 uur,
van dinsdag tot vrijdag van 9 tot 17 uur
en op zaterdag en zondag van 10 tot 18 uur
Toegangsprijs: 100 BEF, 50 BEF (reductiehouders)

OBELIX
© PROVINCIAAL
MUSEUM
TONGEREN

DOE-DURF DENKDOOS
© THOMAS DE BOEVER
DOE-DURF DENKDOOS
VAN DYCK 1999
© THOMAS DE BOEVER

MuseJA! en musea in Antwerpen

Het begon allemaal in 1996. In dat jaar kregen Odette Peterink en Els Verstraete van schepen Erik Antonis de opdracht om een educatief project uit te werken voor het basisonderwijs. De doelgroep was de zes- tot twaalfjarigen. Er werd teruggerepen naar de ervaring die ze beiden hadden opgedaan in het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel, het MuHKA en het KMSK. Tegelijkertijd werkten ze ook aan ‘Kunst in Kaart’, een educatief project voor het Openluchtmuseum Middelheim en het MuHKA. Zo ontstond MuseJA! Het is een installatie bestaande uit een set van twaalf kastdozen. Deze staan opgesteld in een zaal van het museum. De laden, klapwanden, deksels en doorkijkjes oefenen op kinderen een aantrekkingskracht uit en werken in op hun nieuwsgierigheid. In vijf tot zes van die dozen zitten opdrachten. Het thema van elke doos werd in nauw overleg met de museumstaf gekozen. Er is ook steevast een doos met een ‘spelregelsspel’: wat mag wel en wat niet in het museum. Mappen voor begeleiders zijn eveneens voorhanden. De groep, die uit maximum twaalf deelnemers bestaat, kan ook beroep doen op een educatief medewerker. Reservering is echter niet noodzakelijk, ook zonder kan iedere bezoeker op ontdekkingsstocht. Persoonlijk gezien in het Rubenshuis: een tiental oudere dames die met tegenzin het MuseJA!-spel moest overdragen aan een groepje kinderen! Nog andere activiteiten volgden. Zo werkten Odette en Els in het kader van het Van Dijck-jaar een aantal kinderateliers uit en waren ze in 1999 ook betrokken bij de opleiding van de Van Dijck-gidsen. Het ontlokte Joris Capenberghs, verantwoordelijke voor de publiekswerking van Antwerpen Open tijdens het Van Dijck-jaar, de volgende opmerking: ‘MuseJA! tovert de mufte, verstandelijke schatkamers die musea soms zijn om tot heuse verbeeldingspaleizen.’ Heel belangrijk is het uitgangspunt dat kinderen beschouwd worden als volwaardige museumbezoekers. Dus worden er bij MuseJA! enkele vaste uitgangspunten gehanteerd:

DE EDUCatieve MEDEWERKER IS GEEN STUDERENDE GIDS MAAR EEN BEMIDDELAAR TUSSEN HET KIND EN HET OBJECT.

De term ‘educatieve medewerker’ zegt al heel veel natuurlijk. Terwijl een gids iemand is die de weg wijst en dus per definitie niet bemiddeld. Hij spuwt kennis en de toehoorder noteert. Of verveelt zich... Want gezien het karakter van de meeste Antwerpse musea zijn de meeste rondleidingen veelal geschiedenislessen. En worden ze vaak als saai ervaren, hoezeer de gids ook zijn best doet. Belangrijk is dus dat verhaal naar vandaag te transponeren, of op zijn minst een link naar het heden te leggen. Daar ligt de rol van de educa-

tieve medewerker. Hij of zij probeert te bemiddelen tussen het object en het kind. De bedoeling is niet dat het kind een standpunt gaat innemen tegenover het kunstwerk, maar wel dat het ermee in dialoog gaat. Dat zoiets niet altijd even evident gevonden wordt, getuigt de vraag die Dirk Pültau zich stelde in de Witte Raaf van maart 1998: ‘Vanwaar dit commando dat het contact met kunst tot elke prijs moet worden gerealiseerd?’. Wat verder stelde Pültau ook nog: ‘Hoe komt het dat kwantummechanica probleemloos te moeilijk wordt geacht voor kinderen maar dat de inwijding in de kunsten gerekend wordt tot de intellectuele rechten van de mens? Mooie, open vragen. Maar onzin volgens Peterink en Verstraete. Volgens hen is alle kunst geschikt voor kinderen. Alle kunst wordt gemaakt voor een publiek en dat zijn kinderen per definitie ook. En hier komt weeral het woord ‘bemiddelen’ naar voor. Het kind moet geen standpunt innemen, er wordt net getoond dat er meerdere standpunten mogelijk zijn, meerdere aspecten ook. Maar die leer je alleen kennen door de dialoog met het werk aan te gaan.

HET ATELIER GRIJPT PLAATS IN HET MUSEUM ZELF, NIET IN EEN APARTE RUIMTE

Het museumobject is het belangrijkste. Het echte werk, te zien aan de muur of in de zaal. Er wordt dus niets verteld over dingen die niet te zien zijn. Alleen op die manier is een dialoog mogelijk. Zo is een museum altijd een combinatie van een object en een verhaal. Welke van beide het sterkst is hangt van museum tot museum af. De rol van MuseJA! is net deze twee in evenwicht te brengen. Voor zover dat mogelijk is proberen Els en Odette ook betrokken te worden bij de opstelling van de museumzalen, want niet elke presentatie leent zich even goed. Mooi is als de conservator kiest WAT er getoond wordt en er dan in samenspraak gezocht wordt naar een manier WAAROP. Deze manier van werken is echter eerder uitzondering dan regel, vaak ook omdat de vraag naar een educatief project meestal komt nadat het museumconcept al gerealiseerd is. Met alle gevolgen en moeilijkheden van dien natuurlijk.

Sinds 1999 wordt er ook samengewerkt met de vzw Prospekta (centrum voor kunstcommunicatie en culturele infobalie) voor de reserveringen en informatie omtrent de educatieve pakketten. Het Muhka zorgt dan weer voor de nodige steun bij de opleiding van de educatieve begeleiders. Het aantal musea waar het MuseJA!-spel opgesteld staat is toegenomen, evenals het aantal deelnemers. Het gaat dus goed. Maar het kan nog veel beter. Dus... Gaat heen en speel ze!

MICHEL PEETERS

Praktische informatie

Els Verstraete & Odette Peterink
Sintjansplein 48
2060 Antwerpen
03/227.23.72

of

Vzw Prospekta
Culturele Infobalie
Grote Markt 40
2000 Antwerpen
03/220.81.11
03/220.81.18